

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
(Україна)
Інститут проф. Жана-Урбана Сандаля
(Норвегія)
Університет ім. Фрідріха-Александра Ерланген-Нюрнберг
(Німеччина)
Казахський університет економіки, фінансів та міжнародної торгівлі
(Республіка Казахстан)
Варшавський технологічний університет «Варшавська політехніка»
(Польща)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

13 листопада 2020 року
м. Харків, Україна

ББК 65.050

К 64

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 5 від 26.10.2020 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 10 від 16.10.2020 р.)

Рецензенти: **Криворучко Оксана Миколаївна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна);
Назарова Галина Валентинівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом та соціальних наук Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна);
Перерва Петро Григорович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри організації виробництва та управління персоналом Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики :
К 64 матеріали XV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 13 листопада 2020 р. Харків : ФОРМ Лібуркіна Л. М., 2020. 56 с. Укр. мова, англ. мова

ISBN 978-617-7801-16-9

Наведено результати наукових досліджень учасників, проведених у рамках п'ятнадцятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто питання теоретичних і прикладних засад формування та активізації інноваційних процесів на всіх економічних рівнях відносин в Україні, управління розвитком діяльності підприємств в умовах міжнародної конкуренції, проблем розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємств. Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції на електронному носії.

Видання може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, для формування практичних рекомендацій та управлінських рішень з підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку економіки. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, науковим, освітнім і громадським організаціям, науковцям, аспірантам і студентам економічних спеціальностей.

ББК 65.050

ISBN 978-617-7801-16-9

© Колектив авторів, 2020

© ФОРМ Лібуркіна Л. М., 2020

ЗМІСТ

Організаційний комітет	9
Програма конференції.....	10
Доповіді учасників круглого столу	11
<i>Полякова О. Ю.</i> Стратегічний аналіз стану вищої освіти України у контексті економічної політики.....	12
<i>Jan-Urban Sandal.</i> The Family and the Entrepreneur.....	20
<i>Решетняк О. І.</i> Пріоритетні напрями наукової та науково-технічної діяльності як фундамент інноваційної економіки	24
<i>Amit Kumar Goel.</i> The importance of competition and enterprise competitiveness	36
<i>Проскурніна Н. В.</i> Трансформація бізнес-моделей підприємств роздрібної торгівлі в умовах цифровізації	39
<i>Шиян Д. В., Котельникова Ю. М.</i> Формування кадрового забезпечення сільських територій як фактора їх економічного розвитку	50
Додаток 1. Перелік доповідей на секційних засіданнях, які рекомендовані для публікації у фаховому виданні	55
Додаток 2. Тези доповідей учасників конференції (на електронному носії)	

Формування кадрового забезпечення сільських територій як фактора їх економічного розвитку

Шиян Дмитро Вікторович,

доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та менеджменту ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: dm_shiyan@ukr.net;

Котельникова Юлія Миколаївна,

старший викладач кафедри економіки підприємства та менеджменту ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна), e-mail: iuliakotelnykova@gmail.com

Кадрова політика визначається як цілеспрямована стратегічна діяльність держави, пов'язана з плануванням і прогнозуванням формування, професійного розвитку й раціонального використання кадрів, усіх трудових ресурсів України, визначенням цілей і пріоритетів кадрової діяльності [1]. Своєю чергою, Хентце дає стисле визначення терміну «кадрова політика»: «процес прийняття кадрових рішень» [2, с. 22]. Проблеми розвитку кадрового потенціалу на сільських територіях досліджується під різними кутами зору [3]. Аграрному підприємству необхідно сформувати таку систему управління персоналом, яка б забезпечила йому високу ефективність роботи, конкурентоспроможність і стійке становище на ринку [4; 5].

Метою цього дослідження була оцінка використання кадрів за кваліфікацією на сільських територіях як однієї зі складових ефективності кадрового забезпечення.

Базою дослідження виступали результати опитування сімейних домогосподарств державною статистичною службою України. Перше з них було пов'язано з дослідженням рівня доходу населення та узагальнено в публікації під назвою «Анонімні мікродані за основними показниками щодо доходів, витрат та умов життя до-

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність ... мого господарств» [6]. Воно було проведено у 2019 році і стосувалося доходів населення за 2018 рік та охопило 8051 домогосподарств (17,1 тис. осіб). Друге обстеження «Анонімні мікродані за показниками щодо робочої сили та їх характеристиками» [7] було проведено у 2019 році і стосувалося оцінки якості робочої сили з точки зору освіти й працевлаштування, а також рівня ділової активності населення. Воно охопило 277,2 тис. осіб, що входили до складу 90,6 тис. домогосподарств.

Нами були відібрані мешканці, які проживають в сільській місцевості і поділені при цьому за статтю. Відповідні сукупності налічували: за чоловіками 32007 осіб, за жінками – 32295 осіб. У процесі опитування респонденти відповідали на питання щодо відповідності отриманої спеціальності за дипломом та професії за основним місцем роботи. В табл. 1 наведені відповідні позиції.

Таблиця 1

Питання респондентам відносно спеціальності за дипломом і професією за основним місцем роботи

Спеціальність за дипломом	Професія за основним місцем роботи
Менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій	Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери
Професіонали	Професіонали
Фахівці	Фахівці
Технічні службовці	Технічні службовці
Працівники сфери торгівлі та послуг	Працівники сфери торгівлі та послуг
Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств	Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства
Кваліфіковані робітники з інструментом	Кваліфіковані робітники з інструментом
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування	Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування
Не мають спеціальності	Найпростіші професії

Джерело: [7]

.....

Якщо порівняти ці питання, то можна побачити, що вони прямо співвідносяться між собою. Тобто, якщо людина за дипломом відноситься до категорії «професіонали», то логічно допустити, що вона повинна відноситися до цієї категорії і за місцем основної роботи. Виходячи з цього припущення ми можемо виявити ступінь відповідності отриманої спеціальності за дипломом та професії за основним місцем роботи. Для цього нами було запропоновано визначити коефіцієнт використання кадрів за кваліфікацією таким чином:

$$K_B = \frac{ЧП_A}{ЧП_П}, \quad (1)$$

де K_B – коефіцієнт використання кадрів за кваліфікацією;

$ЧП_A$ – чисельність персоналу за дипломом;

$ЧП_П$ – чисельність персоналу за професією.

Якщо отриманий диплом відповідної спеціальності повністю збігається з професією, то значення цього коефіцієнта дорівнюватиме 1.

Проведені розрахунки дали можливість встановити, що в сільській місцевості значення коефіцієнта використання кадрів за кваліфікацією по чоловіках дорівнювало 0,442, а по жінках – 0,509. Це означає, що лише 44,2 % чоловіків та 50,9 % жінок працювало за спеціальністю.

Також було проведено дослідження щодо впливу рівня освіти на величину грошових доходів, що отримують чоловіки та жінки. Всіх респондентів було поділено на дві групи за рівнем освіти: з вищою та середньою освітою. Досліджувана сукупність за чоловіками дорівнювала 867 осіб, за жінками – 831 особу. Були отримані такі результати (табл. 2).

Таким чином, ми можемо зробити два важливих висновки. По-перше, рівень освіти дозволяє збільшити рівень отриманого доходу як жінкам, так і чоловікам. По-друге, рівень доходу у чоловіків

перевищує рівень доходу у жінок. Перевірка надійності даних розбіжностей за допомогою t-критерію Стьюдента порівняння середніх значень дозволила встановити майже 100 % надійність їх розбіжностей.

Таблиця 2

Вплив рівня освіти чоловіків і жінок у сільській місцевості на рівень доходів у 2018 році, грн

Рівень освіти	Чоловіки		Жінки	
	дохід від зайнятості, грн	інші доходи, грн	дохід від зайнятості, грн	інші доходи, грн
Вища освіта (повна, базова, неповна)	63456,1	1813,1	49839,7	1609,1
Середня освіта (повна, базова, початкова)	47430,3	3716,9	36012,6	2560,6

Джерело: [6]

Підсумовуючи отримані в процесі дослідження результати, можна зазначити таке. Використання кадрів у сільській місцевості не є ефективним з точки зору працевлаштування робітників за отриманою освітою. Отриманий рівень освіти дає можливість працівникам суттєво збільшити свої доходи.

Література

1. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку / [Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін.]. Київ : НАДУ, 2012. 72 с.
2. Хентце Й. Теория управления кадрами в рыночной экономике. М. : Междунар. отношения, 1997. 644 с.
3. Малиновський А. С. Кадрово-управлінський потенціал аграрних формувань. *Економіка АПК*. 2011. № 7. С. 97–104.
4. Томілін О. О. Напрями удосконалення системи підготовки кадрів для аграрного сектора економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2012. Вип. 2 (36). С. 200 –204.

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність ...
.....

5. Горкавий В. К. Управління продуктивністю аграрної праці. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 11. С. 89–95.

6. Анонімні мікродані за основними показниками щодо доходів, витрат та умов життя домогосподарств // Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Анонімні мікродані за показниками щодо робочої сили та їх характеристиками // Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Наукове видання

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

13 листопада 2020 року
м. Харків

Підписано до друку 05.11.2020 р. Формат 60 x 84/16. Папір офсетний.
Гарнітура ArnoPro. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 3,3.
Обл.-вид. арк. 4,1. Наклад 100 прим. Зам. № 2514.

ФОП Лібуркіна Л. М.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
від 12.02.2003 р., серія ХК № 76
61001, м. Харків, а/с 870.

Надруковано: ФОП Рубашкін Д. Ю.
Україна, 61002, Харків,
вул. маршала Бажанова, 2